

Turvemaiden kantavuus

Jari Ala-Ilomäki

METLA

Vantaan toimintayksikkö

Puuta turvemaalta-seminaari 19.3.2009

METLA

Perusteita

- Kantavuus: maaperän kyky vastustaa pyörän/telan painumista
- Voima vs.vastavoima
- Pohjimmiltaan mekaniikan alan ongelma

Kantavuuden alentuessa/kuormituksen kasvaessa lujuus lopulta ylittyy

- Uppoaman kasvu
  - Kulkuvastuksen kasvu
    - Luiston kasvu
      - Pintakerroksen leikkautuminen
- Uppoaman kasvu
  - Suurimman kuormituksen kasvu
    - Pintakerroksen murtuminen
- Pinnan juurikerros ratkaisevan tärkeä

Murtumakohta

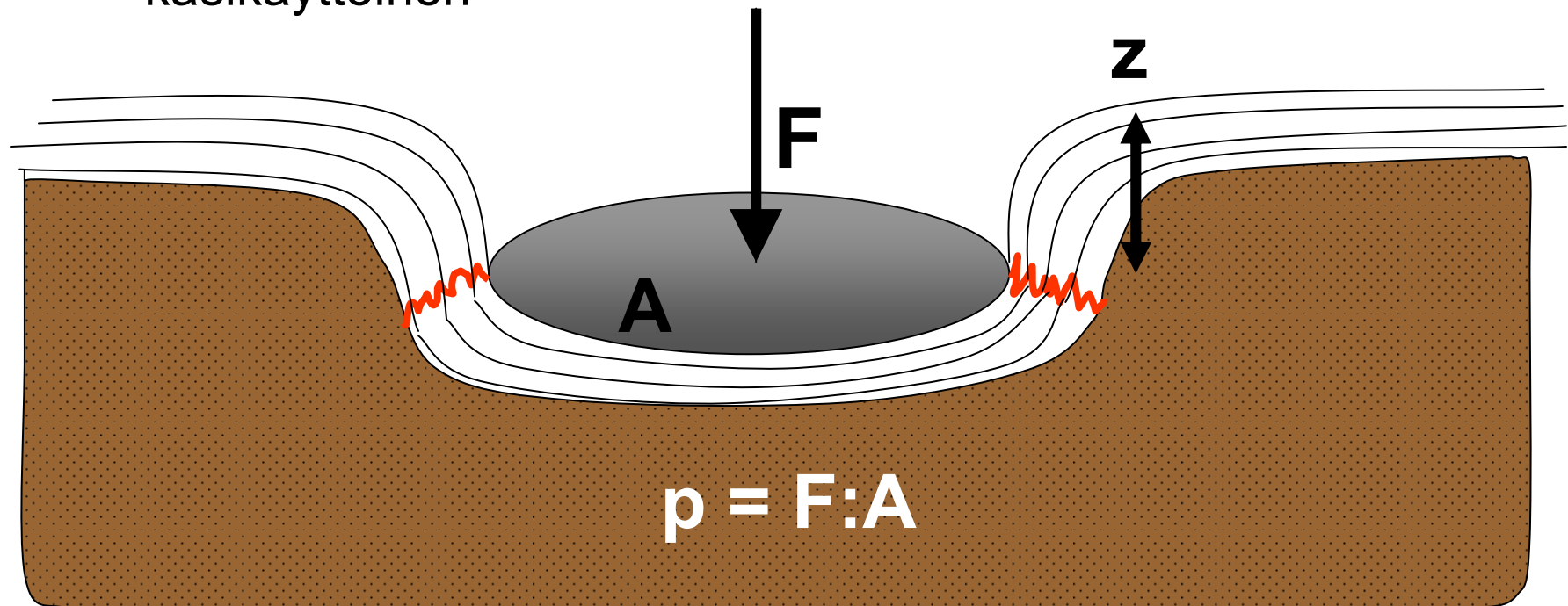
- Pinnan juurikerroksen pettäminen suurimman kuormituksen alueella
  - Vetojännitys keskikohdalla suoraan pyörän alapuolella tai jäykän telan reunoilla
  - Leikkausjännitys jäykän telan takaosassa
- Koneen edetessä seurauksena suurialainen murtuma ja kiinnijuuttuminen

Mekaniikan alan ongelma

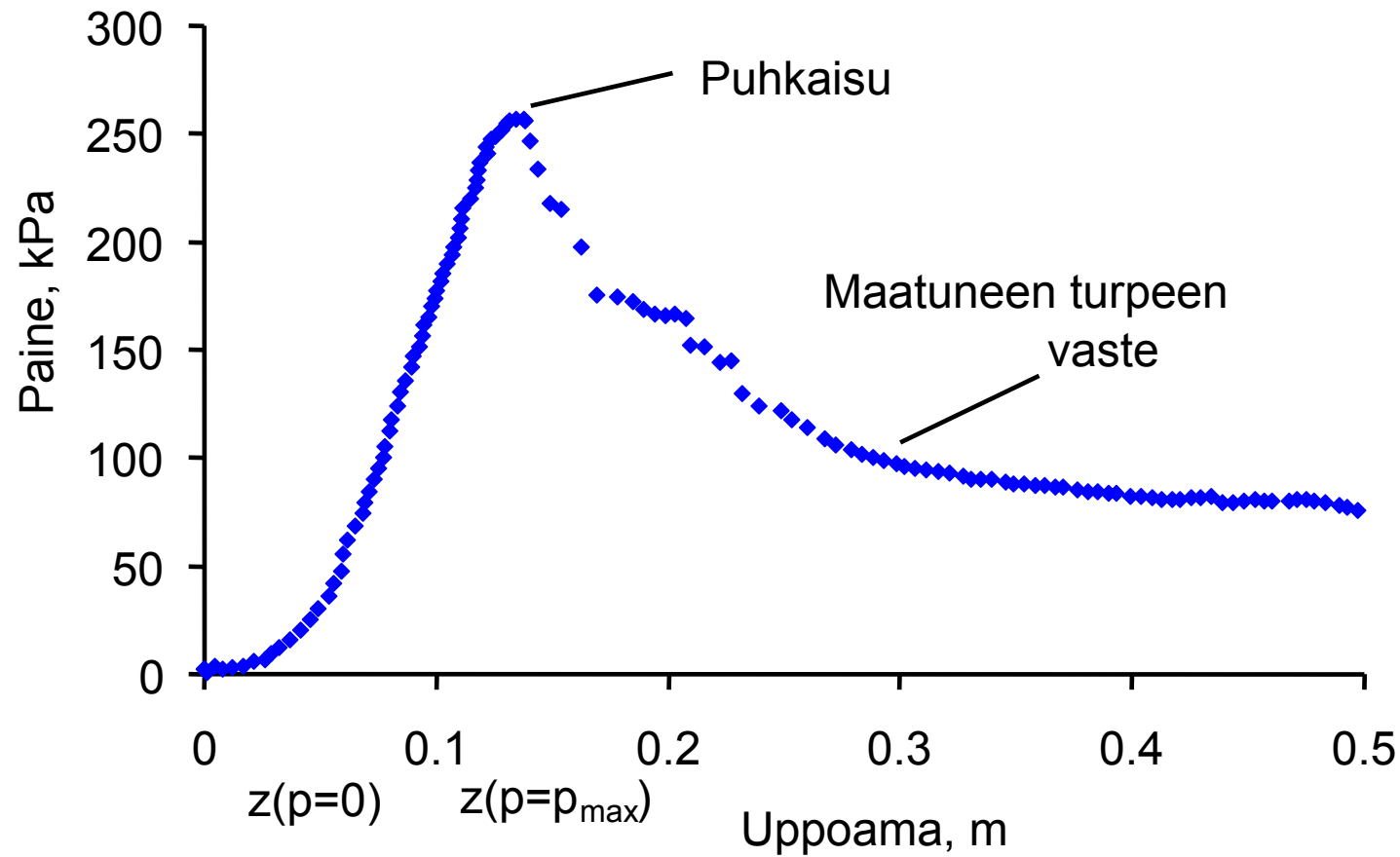
- Mitataan lujuus!

#1 Levykuormituskoee, kimmokerroin

- Yleensä koneellinen menetelmä, pienillä levyillä myös käsikäyttöinen

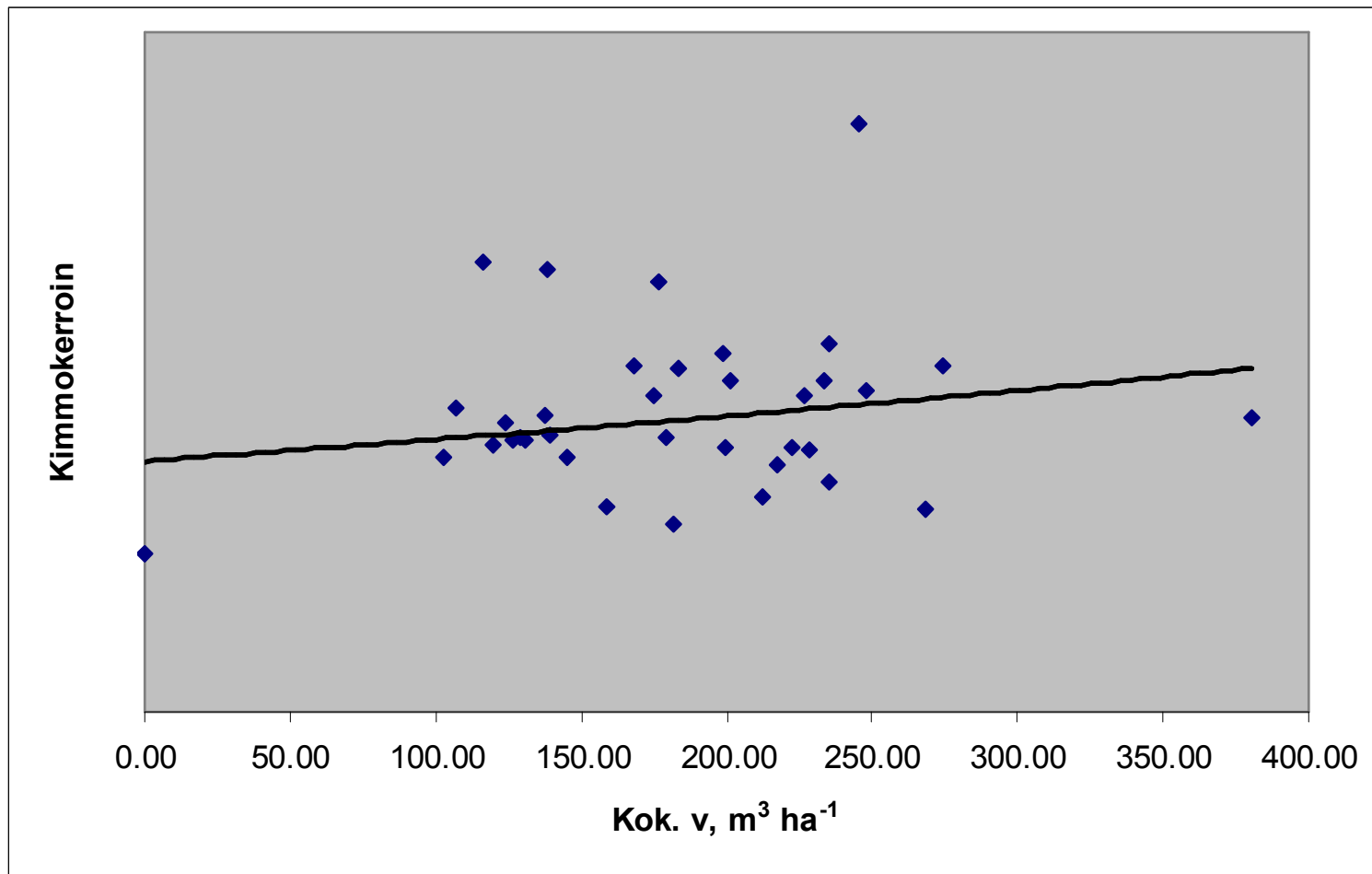

Levykuormituskoe, paineen käyttäytyminen

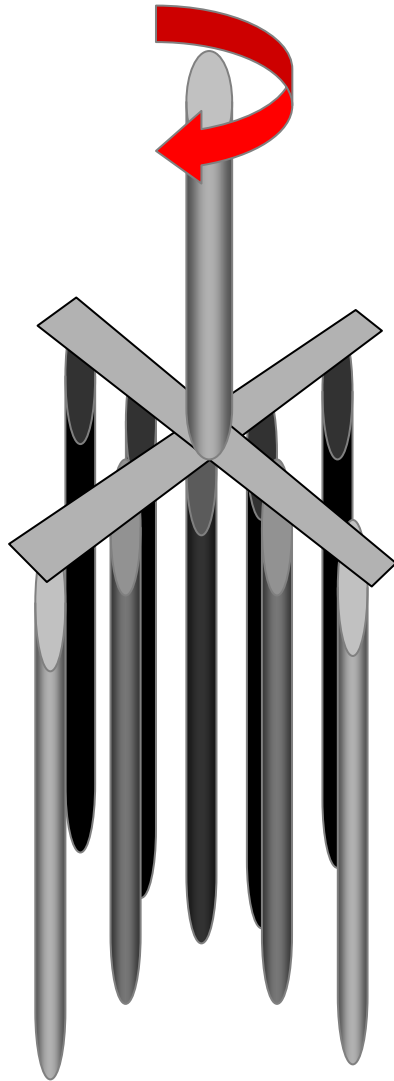

Levykuormitustuloksia 35 VMI koealalta

- Puuston tilavuus epätydyttävä kimmokertoimen selittäjä

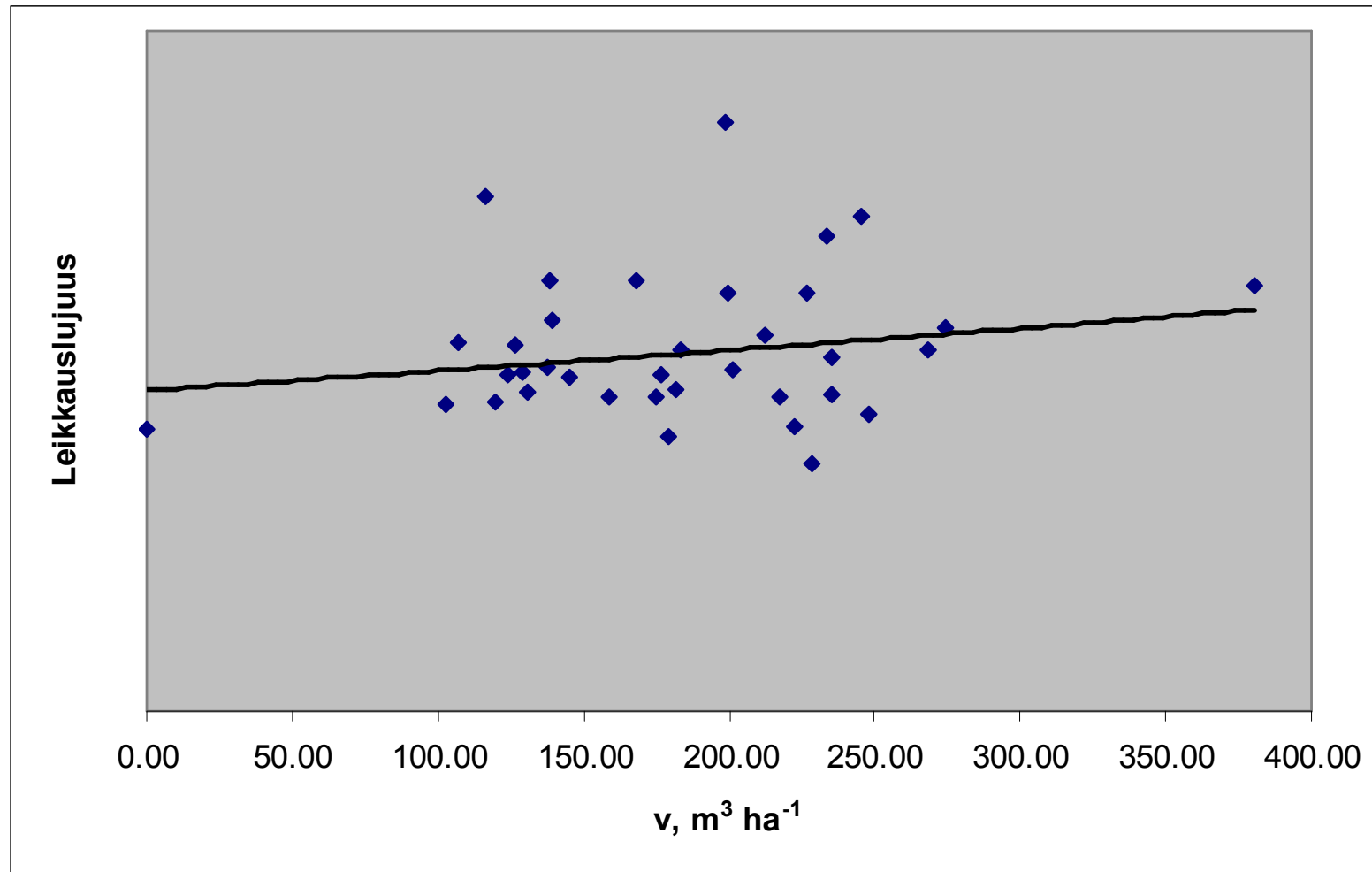
#2 Siipikaira, leikkauslujuus

- METLAssa kehitetty uudentyyppinen siipikaira suunniteltu nimen omaan tärkeän pintakerroksen lujuuden mittaamiseen
- Piikit eivät katkaise juuria ennen mittausta
- Tunnuksina suurin leikkauslujuus ja vastaava kiertokulma
- Käsikäyttöinen menetelmä

Siipikairaustuloksia 35 VMI koealalta

- Puuston tilavuus epätydyttävä leikkauslujuuden selittäjä

Esitetyt lujuudenmittausmenetelmät

- Eivät sovellu käytännön toimintaan
- Niitä ei pystytä ennustamaan operatiivisilla tunnuksilla riittävässä määrin
- Käsikäyttöisinä aliarvioivat keskimääräistä lujuutta
- Eivät jäljittele todellista kuormitustapahtumaa ja sen toistuvuutta

- Ongelma ei ratkenne näillä
- METLAssa kuitenkin uusia yritteitä kehitteillä

Toistaiseksi suosituksia

Alustava korjuukoneiden liikkuvuuden luokittelu turvemaakäyttöön

Liikkuvuustaso turvemaalla	Suurin keskim. pintapaine 8 t kuormalla, kPa
Parannettu	50
Kantava	40
Superkantava	30

- Tavoiteltu pintapainetaso saavutetaan koneen rakennetta ja varustelua muuttamalla
  - Telojen leventäminen, pyörien määrän lisääminen

Alustava turvemaiden kantavuusluokitus

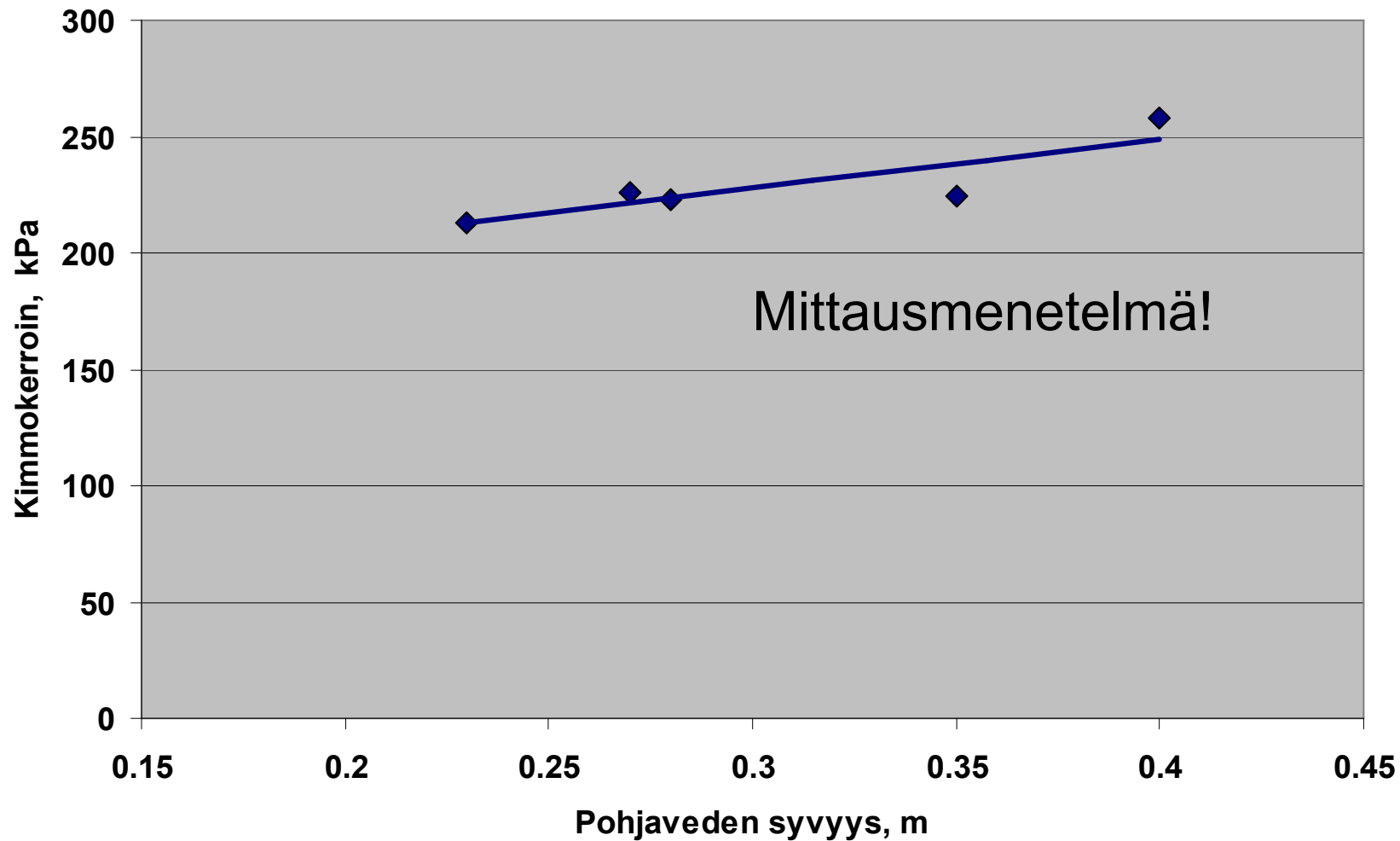
Kantavuusluokka	Turvemaakuvion ohjeellinen kokonaispuuston määrä, m ³ /ha	Korjuukoneen liikkuvuustaso turvemaalla
0	yli 220	Vakio
1	220...170	Parannettu
2	170...120	Kantava
3	alle 120	Superkantava

- Korjaustekijät
  - Pintavetisyys -1, kuiva sääkausi (väh. 1,5 kk) +1
- Kuormitetuimmat/upottavimmat maastokohdat vahvistetaan tai hallitaan suunnittelulla tai ajotekniikalla

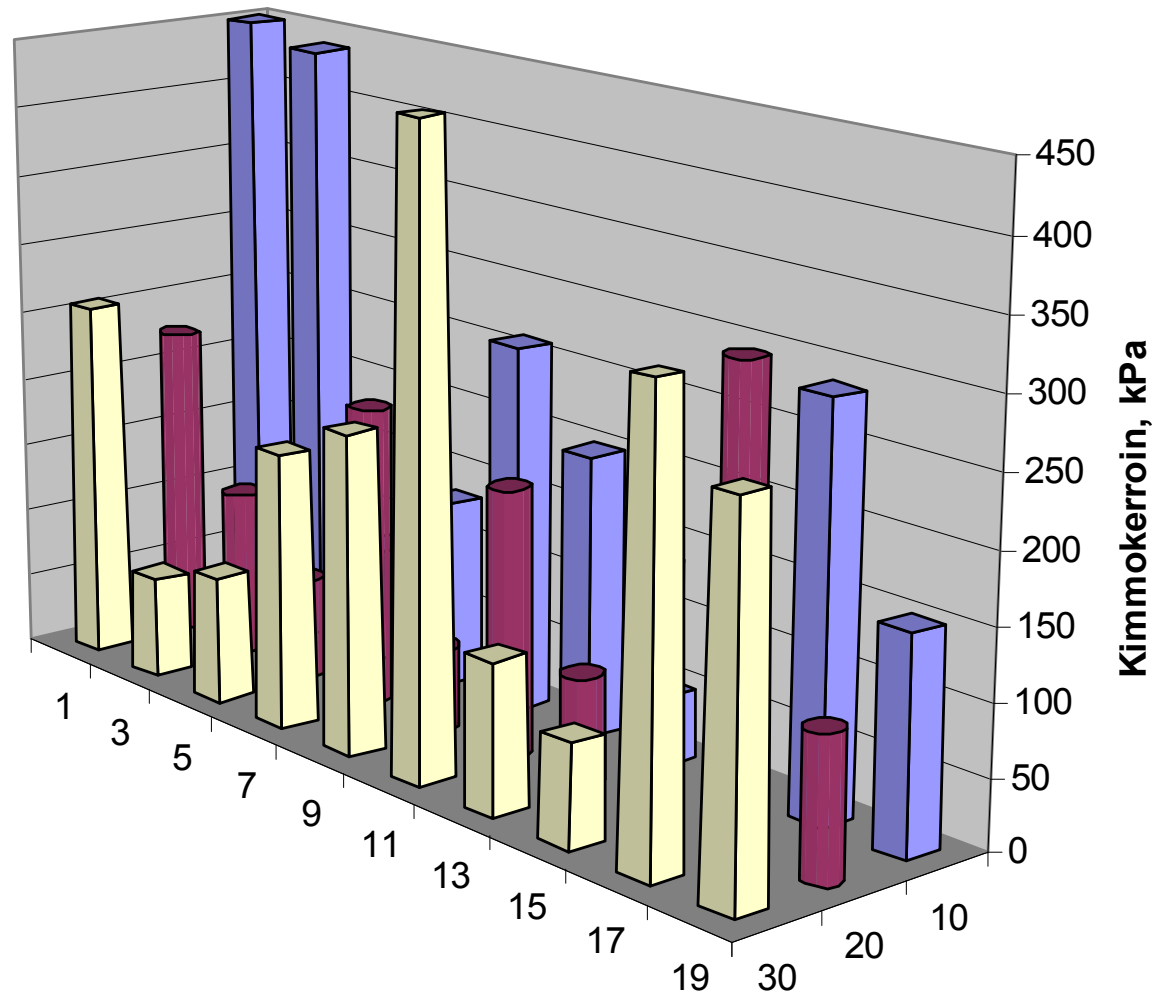
Suurin ongelma lujuuden vaihtelu

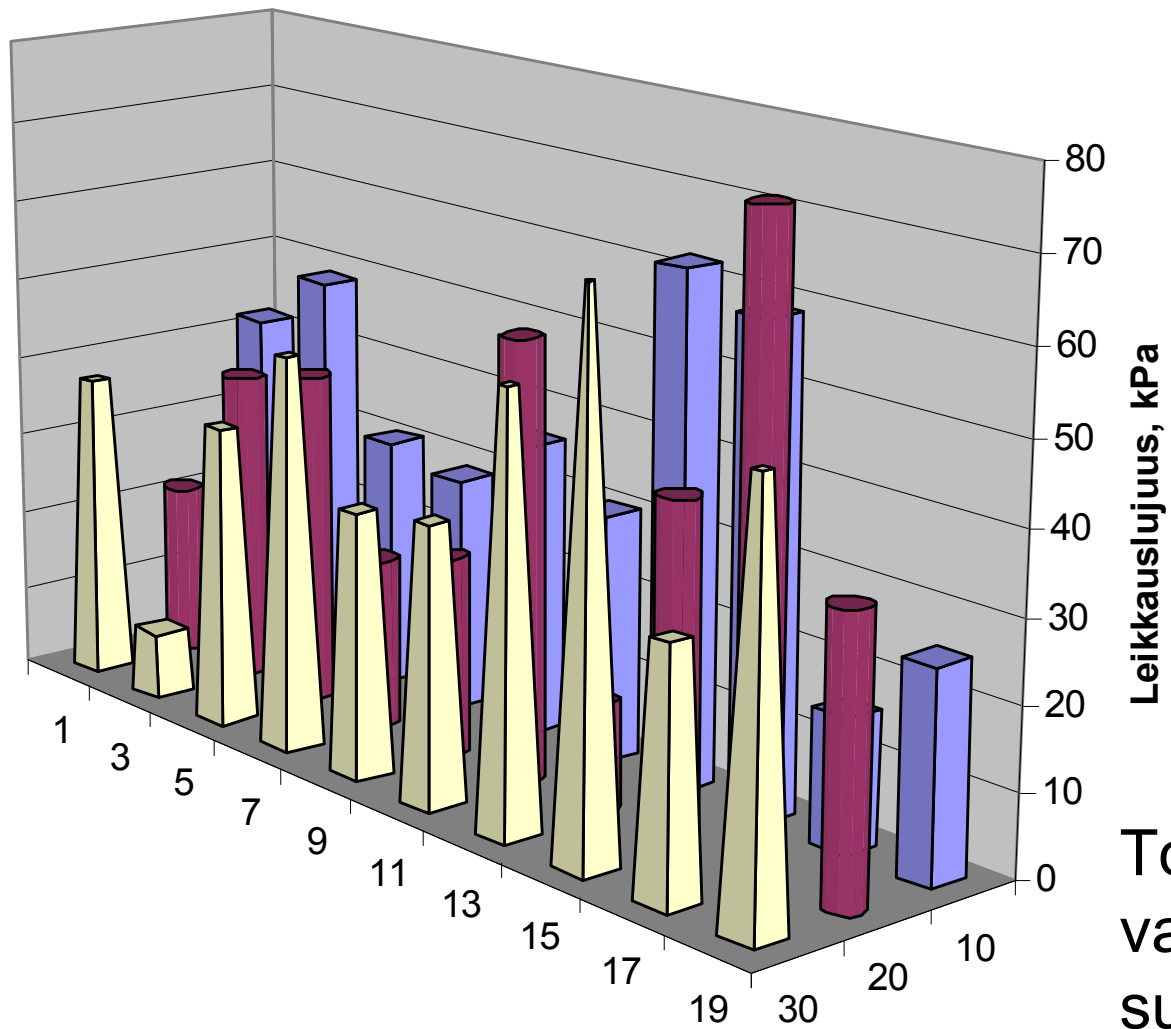
- Vuodenajoittain
  - Kesä/talvi
    - Roudan paksuus <http://www.ymparisto.fi> sisältää METLAN aloitteesta mittaustietoja nyt myös turvemailta
    - Sademäärä
  - Soittain tai leimikoittain
  - Suon tai leimikon sisällä
    - Suolla tyypillisesti vierekkäin lujia ja heikkoja kohtia

Sademäärän (pohjaveden syvyyden) vaikutus kimmokertoimeen rämeellä

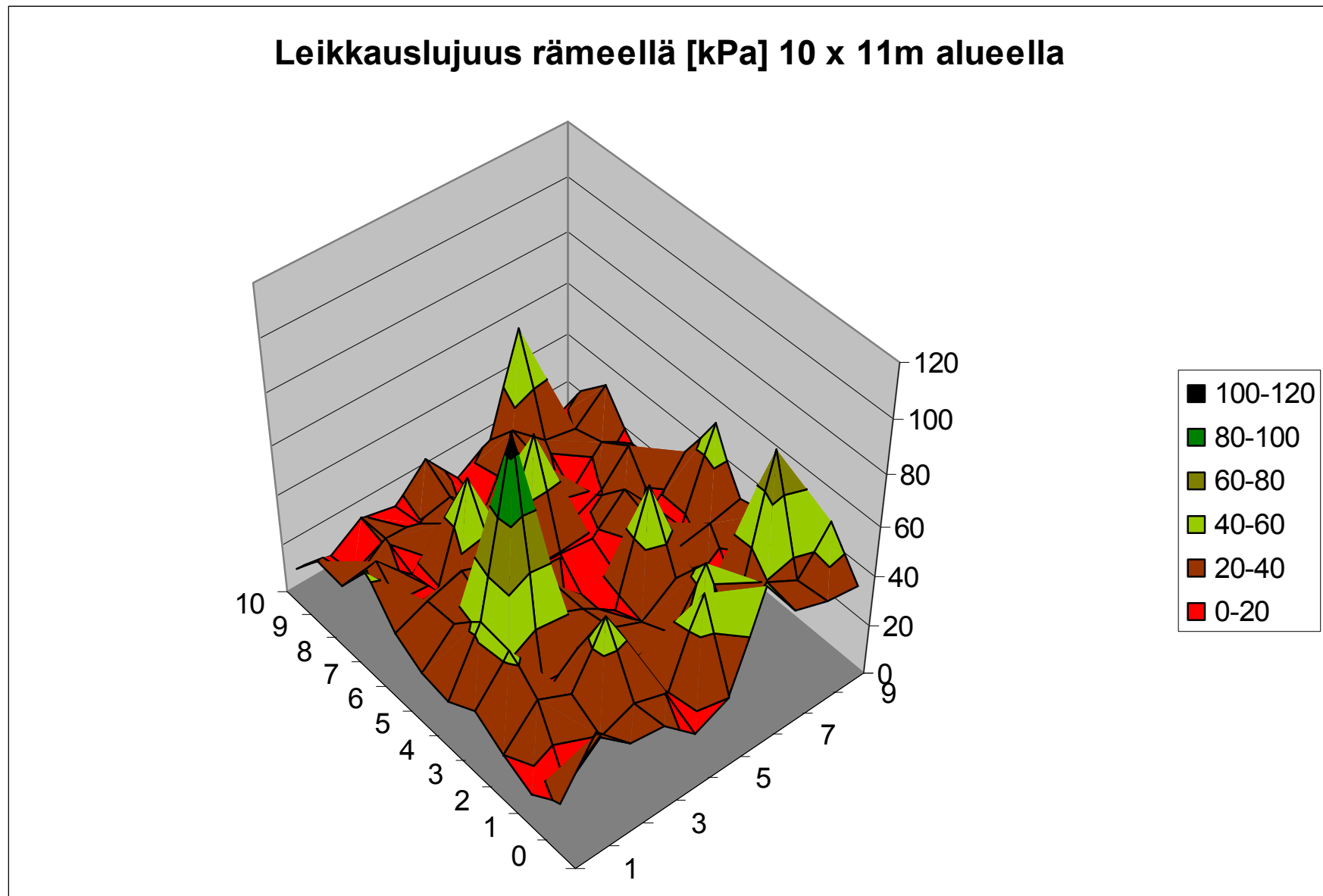
Erään VMI-koealan lujuusvaihtelua

Todellinen
vaihtelu
suurempaa!

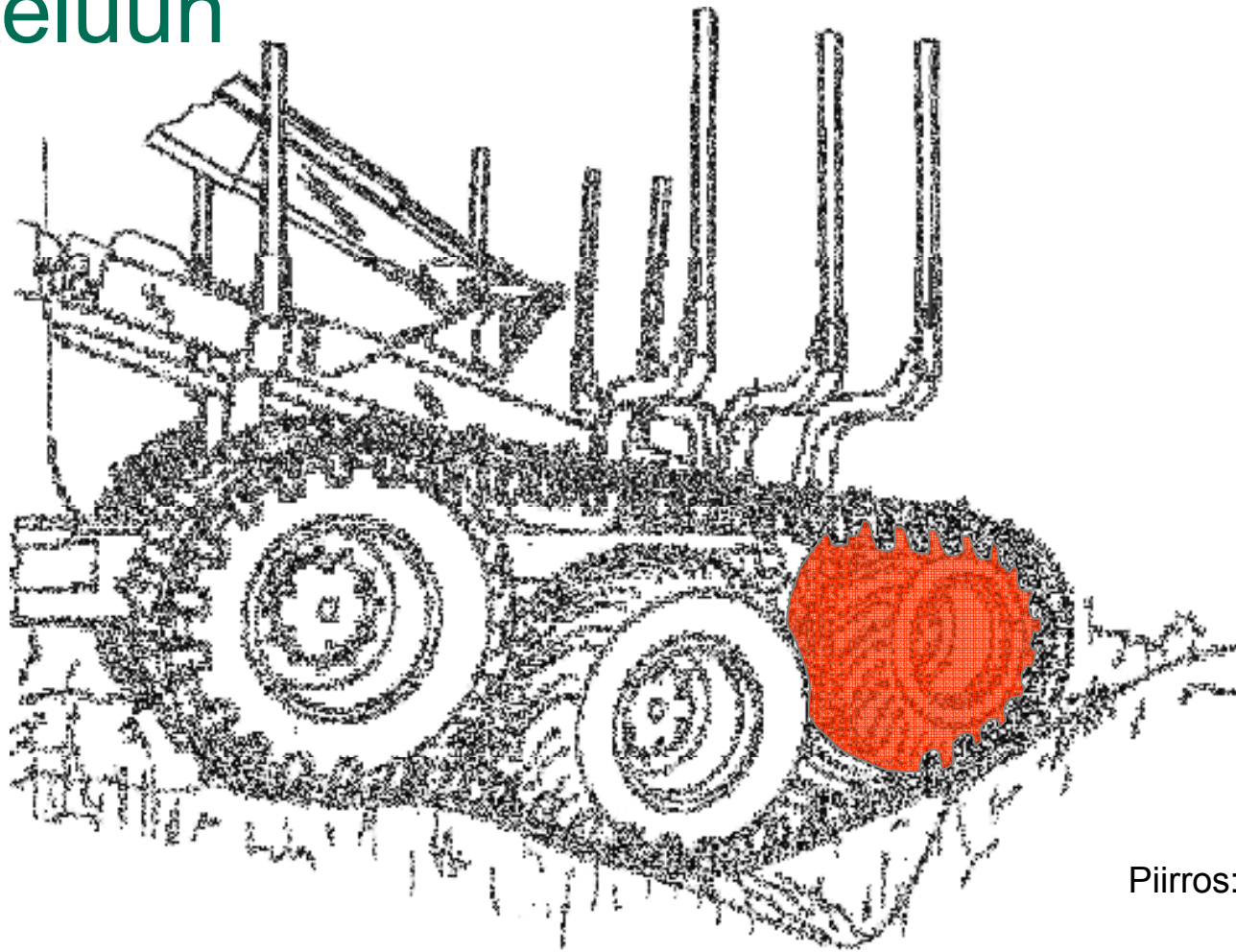
Pienialaisempaa lujuuden vaihtelua

Spatiaalisen vaihtelun huomioon ottava lujuustunnus?

- Heikkojen kohtien etäisyys suhteessa ajoneuvon kantopinnan pituuteen ratkaiseva

Kääntäen: kantopinnan pituuden lisääminen eräs ratkaisu pienialaiseen vaihteluun

Piirros: Ponsse Oyj

Lisätietoa

Airavaara, H., Ala-Ilomäki, J., Högnäs, T. & Sirén, M.
2008. Nykykalustolla turvemaiden puunkorjuuseen.
Metlan työraportteja 80. 47 s.

<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp080.htm>

DVD-esitys yhteistyössä Metsähallituksen ja Ponsse Oyj:n
kanssa tehdyistä kokeista